

Motion till riksdagen

1987/88:A602

av Allan Ekström (m)

om domarnas ställning

En av hörnstenarna i vårt statsskick är att den dömande makten skall utövas av skickliga, självständiga och oväldiga domare. Domarkåren är rättsstatens sista utpost.

Kvaliteten på domarkåren beror i långa loppet självfallet på yrkets attraktivitet. Det gäller för domstolarna att locka till sig de mest kompetenta juristerna och att därefter behålla dem. I sista hand måste det vara en angelägenhet för riksdagen att värna om domarkårens kvalitet. Gällande ordning, enligt vilken det överlämnas åt arbetsmarknadens parter att bestämma anställningsvillkoren för domarna, är för den skull tvivelaktig. Det är icke dessa organisationers ensak att genom lönesättning och liknande påverka kvaliteten hos våra domare.

De enskilda domarna måste vidare vara garanterade integritet och oavsätlighet. Prövningen av frågan, huruvida en enskild domare på grund av brott förverkat sin rätt att vara domare, måste således tillkomma allmän domstol eller sålunda i sista hand Högsta domstolen. I ett sådant här för vår rättsordning fundamentalt ämne borde det icke finnas utrymme för korporativism (Mot. 1986/87:K205). Inte desto mindre är det så, att det anförtratts åt en korporativistiskt sammansatt särskild domstol att pröva denna fråga. Detta blev en konsekvens av 1975 års ämbetsansvarsreform, till grund för vilken ytterst ligger den besynnerliga – närmast befängda – tanken att, om en tjänsteman vid sin myndighetsutövning kränker en enskild persons intressen eller på annat sätt tillfogar denne skada, detta är att betrakta som en arbetsrättslig angelägenhet uteslutande mellan arbetsgivaren och arbetstagarer. Det bör i stället naturligen vara de enskilda medborgarna som är att anse som förfördelade.

Den i 11 kap. 5 § regeringsformen intagna skyddsbestämmelsen till förmån för domarna måste – det är slutsatsen – innefatta den ordningen, att domare icke kan skiljas från sin domartjänst annorledes än av *allmän domstol*. Det är ägnat att förvåna att riksdagen en gång kunnat intaga den ståndpunkten att en domstol med från arbetsmarknaden hämtade intresseledamöter, där yrkesdomarna dessutom förordnas för en period av tre år i sänder, skulle ha kompetens att i sista hand pröva en sådan avgörande fråga.

Att domarna – även de högsta – utses på rent objektiva grunder är självfallet också ett oeftergivligt krav. Det måste vara angeläget att det

skapas yttre garantier som utesluter varje form av misstanke att regeringen begagnar sin utnämningssmakt på ett sätt som är oförenligt härmed.

Mot. 1987/88
A602

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer jag

att riksdagen begär att regeringen i samband med den översyn av tjänsteansvaret som pågår inom regeringskansliet också ser över domarnas ställning och därvid särskilt överväger frågan om att överföra prövningen av domares skiljande från tjänsten till allmän domstol.

Stockholm den 15 januari 1988

Allan Ekström (m)